List 18. **NOVICE** Tečaj LVIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone i n za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol teta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 4. maja 1900.

Politični oddelek.

Deželni kulturni svet.

V jedni zadnjih sej deželnega zbora kranjskega, predložila je vlada načrt zakona, ki je v vseh, kmetijstvu resnično naklonjenih krogih obudil veliko nevoljo, tako da se je že vse javno mnenje pripravilo na to, da se vsled tega zakona vname v deželnem zboru in zunaj njega velik boj.

S tem zakonom zahteva vlada, naj se ustanovi na kranjskem deželni kulturni svet kot strokovni zastop kranjskih kmetovalcev in naj se postavi na podlago okrajnih zadrug, tako da bi obstoječa in z velikim uspehom delujoča kmetijska družba popolnoma odpadla kot strokovni zastop in bi ostala kot navadno društvo, kot priprosto zasebno podjetje njegovih članov, kot društvo, ki nima nikacega večjega pomena ter bi spadalo v isto vrsto, kakor kaka kmetijska zadrugica v kaki zapuščeni gorski vasi.

Očitno je, da je vlada sprožila to stvar samo, da ustreže tistim krogom, ki so zakrivili v naši deželi gospodarski boj. Tem krogom je kmetijska družba že davno trn v peti in to iz prav razumljivih nagibov. Kmetijska družba se kot strokovni zastop kranjskih kmetovalcev ne ogreva za konsumske kramarije, nego deluje na to, da se na jedni strani povzdigne kmetijstvo s tem, da se navaja k boljši produkciji, na drugi strani pa, da se organizirajo produktivne zadruge.

Tisti, ki se bavijo s konsumskimi kramarijami, s tem seveda niso zadovoljni. Radi bi imeli, da bi se strokovni zastop kranjskih kmetovalcev postavil na čelu njih štacunicam in pivnicam, da bi se ta več kot dvomljiva podjetja razpredla po celi deželi.

V ta namen so skušali dobiti kmetijsko družbo v svoje roke, to je bil vzrok, da so pri lanskih volitvah v odbor naskočili kmetijsko družbo in uprizorili v deželi vihar, kakoršnega že dolgo ni bilo.

Ta poskus se je ponesrečil in to jako klaverno. Naskok na kmetijsko družbo je bil sijajno odbit. Kranjski kmetovalec je pri tej priliki na najsijajnejši način dokazal, da ne spoznava samo pomena in koristi kmetijske družbe, nego, da jo hoče tudi ohraniti tako, kakoršna je.

Česar nasprotniki kmetijske družbe niso mogli doseči direktnim potom, to so poskusili če tudi v drugi obliki doseči indirektnim potom. Zmenili so se z vlado, da podžaga kmetijsko družbo, da jej vzame vsako besedo kot avtoritativni zastopnik kranjskih kmetovalcev in jo degradira na tisti nizki nivo, na katerem se nahajajo klerikalna konsumna društva. In vlada je bila tako malo vestna, da je tej zahtevi ugodila in predložila deželnemu zboru načrt zakona o deželnem kulturnem svetu!

Vlada ni svojega načrta čisto nič utemeljila. To je naravno, zakaj to je popolnoma nemogoče dokazati, da bi bila taka preuredba na korist kranjskemu kmetovalstvu. Nasprotno pa je nebroj dokazov, da bi ustanovitev deželnega kulturnega sveta bila pač na veliko moralno in materijalno škodo kranjske kmetijske družbe in pa na škodo kmetijstva. Koder imajo kulturne svete, povsod vidimo, da so to birokratični aparati, okorni in nesposobni, da ti kulturni sveti nimajo nobenega pomena in da niso druzega vredni, kakor da se jih sramotno razžene.

Z ozirom na vse to upamo, da bo znal kranjski deželni zbor varovati korist naših kmetovalcev in našo kmetijsko družbo, in da bo vladni načrt vsaj tako predrugačil, da se mu odvzame vse kar bi bilo kmetovalcem in kmetijski družbi na škodo.

Deželni zbor kranjski.

10., seja dne 24. aprila.

V tej seji je vlada predložila načrt zakona o ustanovitvi deželnega kulturnega sveta.

Odobrilo se je poročilo o izvršitvi raznih del za deželno bolnico in dognala se je razprava o poglavju deželna kultura letnega poročila deželnega odbora.

Pri razpravi o uvodu k temu letnemu poročilu je bil sprejet predlog poslanca Lenarčiča, naj vlada s prihodnjim šolskim letom uvede na ljubljanski realki slovenske paralelke.

Pri poročilu o davkih se je vnela dolga razprava o načinu obdavčenja in iztirjavanju osebne dohodarine. Govorili so Luckmann, Ažman, Božič, grof Barbo, Povše, Kalan in Pfeifer ter deželni predsednik baron Hein.

Pri razpravi o šolstvu je Žitnik zahteval naj se šole ne razširjajo, dr. Schaffer je zahteval, naj se za nemško dekliško ljudsko šolo v Ljubljani sezida posebno poslopje, Hribar pa je zahteval, naj se nastavi poseben šolski nadzornik za ljudske šole in naj se za nekatere predmete uvede na višji gimnaziji slovenski učni jezik.

Končno je bil odobren proračun kmetijske šole na Grmu, o katerem je poročal poslanec Langer.

11. seja dne 26 aprila.

V tej seji se je zvišala redna podpora kmetijski družbi od 2400 na 4000 K na leto in se jej je dovolilo 1000 K za uredbo živinorejskih zadrug. (Poročevalec Lenarčič).

Sklenilo se je dovoliti 3000 K radeškemu cestnemu odboru v namen, da se preloži okrajna cesta Radeče-Dvor. Črnomlju je bilo za dobo 10 let dovoljeno, pobirati 5 % naklado na najemščino od stanovališč.

Po daljši razpravi, v katero so posegli poslanec dr. Majaron, baron Schwegel, dr. Schaffer in Langer je bil načrt zakona na zapuščine vrnjen deželnemu odboru.

Sklenilo se je naročiti deželnemu odboru, da še letos izvrši sklep glede naprave vodnjakov v občini Ustje.

Končno je poročal poslanec Višnikar o preuredbi pokojninskih užitkov za osebje ljudskega šolstva in je bil dotični zakon odobren.

12. seja dne 28. aprila.

Prošnje za razširjanje volilne pravice, ki sta jih vložili društvo farmacevtov in katoliško delavsko društvo, a sta bili izročeni deželnemu odboru, da v prihodnjem zasedanju o njih poroča.

Odobren je bil računski sklep deželnega zaklada za l. 1898, o katerem je poročal poslanec Hribar. Vsi dohodki so znašali 1,416.143 gld., izdatki 1,463.541 gld. Čista imovina je koncem leta 1898. znašala 1,980.398 gld. ter se je tekom tega leta zvišala za 74.493 gld.

Poslanec vitez Langer je utemeljeval svoj samostalni predlog, ki meri na to, da bi se v vinorodnih krajih izločili zajci iz vrste tiste divjačine, ki se ne sme streljati ob vsakem času.

O premembi zakona glede povzdige reje goveje živine je poročal poslanec Lenarčič, in je bil ta zakon po kratki razpravi odobren.

O dovolitvi 182 % priklade na vse državne davke, ki naj se v vaseh v faro, Velike Poljane spadajočih delov selske občine istega imena pobira za cerkvene namene je poročal poslanec Jelovšek. Razvila se je velika debata. Govorili so poslanci Višnikar, dr. Tavčar, Povše, Kalan, Pakiž, deželni glavar Detela in deželni predsednik baron Hein.

Sprejet je bil preminjevalni predlog poslanec Višnikarja, s katerim se deželni odbor pooblasti, dovoliti s pritrditvijo deželne vlade do 100 % naklade.

Naposled se je ljubljanskemu ribarskemu odboru dovolilo 100 K podpore.

13. seja dne 1. maja.

V tej seji je prišla najprej na razpravo prošnja konsumnega društva v Dobrepoljah za podporo in brezobrestno posojilo v svrho naprave mlekarnice. Poslanec dr. Tavčar je pri tej priliki ožigosal gospodarjenje tega društva in iz njegove lastne bilance dokazal, da je društvo pasivno, in da bi moralo napovedati konkurs.

Daljša razprava se je vnela o poročilu poslanca Božiča glede Žitnikovega samostojnega predloga v zadevi vinske klavzule. Govorila sta poslanca Povše in baron Schwegel. Sprejet je bil predlog, naj se določi na laška vina carina 30 gld. v zlatu.

Po poročilu poslanca Kalana se je po dolgi razpravi sklenilo, naj se razširi domobranska vojašnica v Ljubljani to pa le pod pogojem, če mestna občina kaj za to prispeva.

Izraz o ljubljanskem loterijskem posojilu se je odobril. (Poroča vitez Langer).

Ostale točke dnevnega reda prišle so včeraj, v četrtek popoldne na razpravo.

Zasedanje deželnega zbora se zaključi v soboto.

Politični pregled.

Parlament je torej sklican in sicer na dan 8. maja, zajedno pa sta sklicani tudi delegaciji na dan 12 maja in sicer poslednji v Budimpešto. Pravega in resničnega delovanja našega državnega zbora bi vsaj nekaj časa na noben način ne bilo pričakovati, tudi če bi Čehi opustili obstrukcijo. Okolnost, da bodeta državni zbor na Dunaju in delegaciji v Budimpešti ob enem in istem času zborovala, kaže, da je vladi še bolj kakor dovolitev budgeta in odobrenje kvote vsaj za pol leta pri srcu izvolitev kvotne deputacije Položaj je v obče jako kritičen, to pa ker Čehi groze z najbrezobzirnejšo obstrukcijo vsem vladnim predlogam brez izjeme.

Čehi in vlada. — Zatrjevalo se je svoj čas, da je Körber, prevzemši ministrsko predsedstvo, dobil od cesarja izredna pooblastila tudi za slučaj, če bi se spravne konference ponesrečile. Z druge strani se zopet pripoveduje, da tacih pooblastil ni dobil, in da je neuspeh spravnih konferenc zanj usodnega pomena. Katera teh verzij je resnična, to se pokaže pač že v kratkem v državnem zboru. Že tekoče zasedanje deželnega zbora češkega je pokazalo, da se Čehi pripravljajo na naj odločnejši boj proti vladi, da, pokazalo je, da so za ta boj pridobili tudi deželnega maršala kneza Lobkovica, kajti samo z njegovo podporo je bilo mogoče, da deželni zbor niti proračuna ni rešil. Vse izjave v češkem deželnem zboru in tudi zunaj deželnega zbora pričajo, da so Čehi pripravljeni na

to, kar je jeden najvplivnejših njihovih voditeljev, poslanec dr. Herold označil z naslednjimi pregnatnimi besedami: Če nam vlada za razveljavljenje jezikovnih naredb ne da popolnega zadoščenja do dne 5. maja, preskrbeli si bomo tako zadoščenje sami in sicer na tak način, da bo vse strmelo. Po vseh teh izjavah sodeč je torej pričakovati, da se vname najljutejši boj proti vladi. Obstrukcija morda ne bo hrupna ali intenzivna. Vlada ne dobi nobene tistih predlog dovoljene, katere neobhodno potrebuje, če noče poslužovati § 14. in je torej le dvoje mogoče: ali da pade Körber ali pa da pride do absolutizma.

Čehi in desnica. — Odkar je Körberjevo ministrstvo na krmilu, je bila njegova poglavitna skrb, izolirati Čehe. To se mu je končno posrečilo. Poljski državni in deželni poslanci so imeli te dni v Lvovu sejo in so se z vso odločnostjo izrekli proti napovedani češki obstrukciji. Časopisje nemške katoliške stranke kakor tudi slovensko časopisje se izreka istotako. Iz tega se vidi, da visi desnica v zraku, da je nje obstanek in razpad odvisen samo od Čehov. In ti? No, njihovo časopisje govori v tem oziru odkritosrčno in brez ovinkov. Češko časopisje pravi, da češkemu narodu ni čisto nič za obstanek desnice. Ta omahljiva družba, ki se nikdar ni držala svojega programa, pravijo „Národni Listy“. da je Čehe le zadrževala in ovirala, kadar so hoteli centralizem naskočiti ali storiti resen korak za priborjenje narodne ravnopravnosti. Čehi si bodo sami pomagali, desničarske stranke pa naj store kar hočejo. Iz te izjave izhaja pač jasno, da bo desnica v kratkem razpadla. No, Slovenci pač nimamo vzroka, da bi po njej žalovali.

Ogerska. — V ogrski državnozborski večini so nastali hudi razpori. Nezadovoljnost z vlado Szellovo raste od dne do dne, a čim večja postaja, toliko odločnejše sili baron Banffy v ospredje. Prvi odstopi sedaj učni minister Wetznies, njemu utegne slediti trgovinski minister Hegedüs. V ponedeljek se je zopet sestavila poslanska zbornica, kjer se menda kmalu pokaže, kakšen je dejanski položaj na Ogerskem in specijelno položaj Szellovega ministrstva

Nemčija. — Odsek za posvetovanje o vladnem predlogu glede pomnožitve mornarice, ki ga je izvolil državni zbor je sprejel četudi z neznatno večino nasvetovano pomnoženje mornarice.

Belgija — Vsled predloga, naj se skrči čas službovanja pri vojakih je vlada zagrozila z odstopom. Vzlic temu bo ta predlog bržčas obveljal v parlamentu. V tem slučaju hoče kralj imenovati prehodno ministrstvo z naročilom, da razpusti parlament in izvrši nove volitve.

Vojna v južni Afriki. — Burska deputacija, ki je prišla v Evropo, da pridobi velesile za intervencijo v prid Burom ni ničesar opravila. Zdaj je šla v Ameriko, a tudi tam bržčas ne doseže uspeha. Vzlic temu se neprestano čuje, da je pričakovati intervencije in sicer v najnovejšem času tudi, da se doženo podrobnosti tega posredovanja pri obisku avstrijskega cesarja v Berolinu Pripoveduje se, da je nemški cesar o tem angležkega prestolonaslednika osebno obvestil. Položaj Burov se mej tem že ni nič izboljšal Angležem se je posrečilo pregnati Wepener oblegajoče Bure, ali teh čet vjeti se jim ni posrečilo, dasi so se močno trudili. Zdaj sta obe armadi zbrani pri mestecu Tabachuju. Buri imajo v gorah neki tako izvrstne pozicije, da jih sploh ni mogoče zavzeti Na tem terenu pride bržčas do odločilne bitke. Angleži so se začeli pomikati proti Burom ali doslej niso nič opravili, pač pa je prišel general Hamilton v prav veliko stisko. — Vojaška cenzura v Londonu je prepovedala vsako poročilo o bojih pri Thabauchu V vojaških krogih sodijo. da namerava Roberts Bure iznenaditi. — O bitki pri Houtneku se nam poroča, da so imele čete generala Hamiltona sledeče izgube: 2 častnika in 1 mož mrtvi, šest častnikov in 15 mož ranjenih in nekaj vjetih.

Obrtnija.

Kranjska mlinska obrt.

(Iz govora deželnega poslanca I. Lenarčiča v deželnem zboru kranjskem.

V obče čitati je po raznih strokovnih časopisih, kako avstrijsko narodno gospodarstvo nazaduje. Res je sicer, da je promet od leta do leta nekoliko večji, ali naravni razlog temu je tudi to, da avstrijska industrija, ki se ima boriti z mogočnimi konkurenti, mora gledati na to, da svojo produkcijo povzdigne kolikor mogoče, ne le v kakovosti, marveč tudi v množini, da režijske stroške porazdeli na večjo množino predmetov in s tem zmanjša skupne proizvajalne stroške za posamezni promet.

Dandanes je industrija, zlasti pa velika industrija, navezana na to, da kolikor mogoče mnogo producira, ako hoče sploh še živeti, in ker producira mnogo, mora gledati na to, kam bo izpeljala svoje izdelke, zato se mora ozirati na eksport. Če se industrija omeji samo na preskrbovanje domače potrebščine, potem ostane v jako majhnih mejah in ne more biti deležna vseh tistih olajšav, ki so združene s produkcijo, kadar je produkcija nekoliko obsežnejša, zlasti pa ne more biti deležna onih tarifnih olajšav, katere pridejo v poštev šele tedaj, kadar se gotova množina tvarine prepelje do določenih mest.

Razne okolščine, teže industrijalce. Kakor sploh kmetijstvo dandanes toži in opravičeno toži, da nima nikakih pravih dohodkov, ravno tako je tudi z industrijo. Če se pa k naravnim težkočam pridružijo še taki faktorji, ki z nekako premišljenostjo ravnajo, da bi kolikor mogoče otežkočili produkcijo, potem je treba, da se to pove, da se nekako pojasni, kake so te razmere, da je potem mogoče misliti in ukrepati na odpomoč.

V mislih imam tukaj v prvi vrsti mlinsko industrijo in v svojih kasnejših razpravah hočem se držati le te industrije, ker se je ravno pri tej pojavilo v novejšem času toliko težkoč in obremenitev, da ravno ona naravnost kliče na odpomoč. Če na pr. obdačenje Kranjske, zlasti mlinske industrije primerimo obdačenju take industrije v drugih kronovinah, vidimo, da je ravno kranjska mlinska industrija nezaslišano visoko obdačena, kar ni v nikakem količkaj pravičnem razmerju z obdačenjem drugod. Za podlago primeri naj služijo podatki, kateri kažejo, kako je obdačenje v primeri z množino zmletega žita, kajti to nam dá nekak jasen pojem, ker množina zmletega žita kaže približno obseg dotičnega podjetja in obrtni davek, se more torej nanašati le na velikost posameznih podjetij brez ozira na to, ali dotično podjetje kaj čistega dohodka prinaša ali ne, kajti čisti dohodki se itak pri osebni dohodarini obdačijo. Hočem torej opozoriti le na pridobninski davek in sicer hočem navesti obdačenje, katero je proračunjeno na vagon zmletega žita in se suče od 40 kr. do 5 gld. 27 kr. na vagon. Tako na primer plača mlin v Ajdovščini, ki zmelje približno

340 vagonov na leto, 136 gld. obrtnega davka, kar znaša torej 40 kr. na 1 vagon. Mlin v Weisskirchenu zmelje 1300 vagonov, plača obrtnega davka 900 gld., torej na 1 vagon 70 kr. Mlin v Gradcu — jaz imam samo velike mline v mislih, o malih ne govorim — zmelje 360 vagonov, plača 294 gld. obrtnega davka, ali 81 kr. od vagona.

V Mariboru sta dva velika mlina, jeden plača 1 gld. 20 kr. od vagona, drugi 1 gld. 26 kr. od vagona. Mlin v Trautmannsdorfu plača 1 gld. 16 kr., med tem ko kranjska dva velika mlina, na pr. mlin v Kranju plača 3 gld. 56 kr. in mlin v Jaršah 5 gld. 27 kr. obrtnega davka na 1 vagon.

Tu je vsekako razvidno, da je bil davčni vijak nekako visoko privit, da se je ne upoštevši male razmere, v katerih smo na Kranjskem, zdelo dotičnim davčnim oblastvam, ki so imela to zadevo v rokah potrebno, da kolikor mogoče obrtnega davka iz te male dežele iztisnejo. Prepričan sem, da se bodo pri centralni kontigentni komisiji na Dunaju, kadar se bo vršilo kontingentiranje, te okolščine upoštevale, in da se bo kontingent za prvi razred primerno znižal, da bo komisija v deželi prišla v položaj, da bo vsaj primerno ta davek mogla razdeliti, ne pa kakor sedaj, ko ima z določenim velikim kontigentom vezane roke in mora eno ali drugo podjetje razbremeniti le na škodo drugih podjetij istega razreda.

Pa kakor vse okolščine kažejo, ne pridemo še kmalu v položaj primernega znižanja, ker se opazuje na Dunaju druga tendanca.

Preiti hočem na pojasnenje postopanja pametnih naprav, katere vežejo našo deželo z drugimi deželami, zlasti z morjem, in te prometne naprave so tako čudno postopale, da se druzega izraza ne poslužujem, kakor, da bi one hotele naravnost uničiti kranjsko mlinsko obrt v korist mlinski industriji v drugi državni polovici.

Jaz si bom usojal podrobnosti v tej reči navesti, ki bodo jasno pokazale, da je dotični načrt južne železnice tako sestavljen, kakor da naj bi se konkurenca v južnih krajih v korist Ogrom sistematično hotela uničiti. Prometne naprave naj bi ne imele namena, da bi v prvi vrsti za svoj dobiček skrbele. Res je sicer, da južna železnica kot privatno podjetje ima bolj ali manj to tendenco, ampak privatno društvo mora tudi skrbeti, da ostane vir dohodkov ohranjen, in da se torej več ali manj okomodira razmeram, katere vladajo, in da tako omogoči, da industrija, ki mu daje največ dohodkov, ostane zdrava, da more konkurirati. (Dalje sledi.)

Govedoreja.

V deželnem zboru kranjskem je bil dne 28. aprila sprejet zakon, ki utegne kaj blagodejno vplivati na naše narodno gospodarstvo. To je zakon o povzdigi govedoreje. Razprava o tem zakonu se je vršila na podlagi poročila deželnega odbora, katero je tako podučno za vsacega živinorejca, da se nam zdi umestno, to poročilo priobčiti, zlasti, ker so v njem tudi najbolje obrazložene določbe novega zakona, ki ga prijavimo ob koncu. Poročilo deželnega odbora se glasi tako le:

Po naročilu visokega deželnega zbora (VII. seja dne 7. aprila t. l.) sklical je deželni odbor enketo, ki se je vršila dne 30. junija t. l. pri deželnemu odboru.

K enketi povabljeni so bili:

C. kr. deželna vlada, ki je delegirala k enketi kot zastopnika vlade gg.: c. kr. okr glavarja dr. pl. Crona in c. kr. deželnega živinozdravnika Wagnerja;

od c. kr. kmetijske družbe odposlani so bili v enketo gg.: ravnatelj G. Pirc, baron H. Lazzarini, grajščak v Smledniku, adjunkt kranjske kmetijske šole V. Rohrman in Tomo Tolazzi, veleposestnik v Logatcu.

Deželni odbor povabil je kot praktične živinorejce gg. deželne poslance: grof Barbo, Božič, Jelovšek, Košak, Lenarčič, baron Liechtenberg in Zelen ter gg.: Janko Urbančiča, grajščaka v Predvoru in I. Laknerja, posestnika v Mozelju.

Enketa, kateri je predsedoval deželni glavar pl. Detela, in katere so se vdeležili tudi deželni odborniki, zborovala je pred in popoldne ter razpravljala o sledečih vprašanjih:

1.) Katere pomanjkljivosti so se pri praktični izvršbi dosedanjega zakona o povzdigi govedoreje z dne 11. avgusta 1890, dež. zak. št. 4 iz l. 1891., osobito glede vršitve licenciranja za pleme namenjenih bikov pokazale?

2.) Ali je vsako leto naznanjati bike naravnost pri okrajnih glavarstvih ali pri županstvu občine?

3.) Kako bodi sestavljena licencovalna komisija?

4.) Ali zadostujejo dosedajne določbe § 7., po katerem se ima zbirati komisija za licencovanje bikov v glavnem kraju vsakega sodnega okraja, oziroma tudi v drugih krajih istega okraja?

5.) Kako bi bilo urediti naknadno licencovanje?

6.) Ali ne kaže § 3., ki veleva občinam skrbeti za potrebno število bikov plemenjakov proti temu, da se stroški porazdele na vse živinorejce, spremeniti tako, da se ti stroški pokrijejo sploh iz občinske blagajne?

Tem vprašanjem pristavila so še sledeča in to po nasvetu c. kr. deželne vlade:

7.) Ali kaže deželo razdeliti v posamske pokrajine z določeno pasmo, ki se ima v dotični pokrajini izključno rabiti za pleme?

8.) Ali je želeti, da se v svrho vzgajanja zadostnega števila lepih bikov uvede na Kranjskem tudi premiranje bikov?

9.) Ali je spremeniti § 20. tako, da kazenska določila dosedanjega zakona namesto županov zvršuje okrajna politična oblast?

K prvemu vprašanju so se stavili razni nasveti.

Tako je gospod poslanec Božič nasvetoval, da se naj ustanovijo posebni živinorejski odbori, in sicer za vsak okraj, in ti bi imeli skrbeti za dobavo bikov, nadzirati vso živinorejo in tem odborom naj bi se tudi izročila eksekutiva v vseh živinorejskih zadevah.

Poslanec baron Liechtenberg izraža mnenje, da zakon sam po sebi ni tako pomanjkljiv, temveč, da se je le slabo izvrševal. Zlasti naj bi se strožje postopalo proti skritemu spuščanju nelicenciranih bikov.

Adjunkt Rohrman priporoča, da se pri licencovanju gleda tudi na pasmo, in da naj se licencirajo le taki biki, ki so v dotičnem okraju prikladni plemenitvenemu namenu. Konštatovano je pomanjkanje sposobnih bikov, to pa se toliko časa ne bo zboljšalo, dokler se ne bo začelo nakupovati jih doma v deželi.

Tudi poslanec grof Barbo je omenjal, da se bo govedoreja le tedaj povzdignila, če bo živinorejcem zagotovljena odprodaja, ter priporoča, da se deželna subvencija v prvi vrsti porabi v to, da se doma kupuje dober, čistokrven materijal in šele, kar se ne najde v deželi, naj se od drugod importira.

Gospod Arko priporoča ustanovitev posebnih živinorejskih zadrug, ker se nadeja od teh, da odpomorejo pomanjkanju dobrih bikov, za kojih dobavo doslej občine tako malo skrbé.

Na to je poročevalec naglašal, da bi pač ne narastlo občinam prehudo breme z nabavo dobrih bikov, vsaj izdatek za nakup bika ni zavržen, ker po preteku njegove porabe za pleme se dobi zanj lepo izkupilo, katero je morda istotako visoko, kakor nakupna cena.

K drugemu vprašanju se je sedajni način zglaševanja števila bikov pri občinskem županstvu odobril.

Pred razpravo v tretjem vprašanju vršilo se je glasovanje o konkretnem predlogu radi vpeljave okrajnih živinorejskih odborov. Večina enkete se je z ozirom na obširen ter težaven delokrog takih odborov, ki bi nove stroške provzročili, proti temu predlogu izrazila.

(Dalje sledi).

Poučni in zabavni del.

Čarovnik.

Historičen roman.

Ruski spisal grof E. A. Salias.

(Dalje.)

Ko so nesli mimo njiju rakev, nasmijal se je skrivnostni tujec, in dejal:

„Slab človek, nerazumen človek! Jaz sem mu nudil življenje dolgo in srečno — on je odbil mojo ponudbo in glej, nista še minula dva tedna, pa ga neso zakopat v zemljo“.

„Torej ste vi ranjika poznali?“ vprašal je Balzamo.

„Da. Seznanil sem se ž njim po prihodu v Mesinu. To je jeden mestnih bogatinov. Da je verjel meni — pa bi bil živ“.

„Potemtakem ste vi zdravnik! vskliknil je Balzamo. Takoj je vsa tajnost, v katero se je radi njega oblekla postava tega človeka, nekako razpršila in izginila.

Zdelo se mu je, da pred njim stoji najnavadnejši človek, prosti lekar, mazač, morilec naroda, ki se je oblekel nalašč tako smešno, da bi obračal nase ljudsko pozornost. Balzamo, kakor vsi njegovi sovremeniki, neljubivši nikakih lekarjev, mislil si je vže malomarno pokloniti in posloviti. Ali piker tujčev nasmeh ga je zadržal.

Zdravnik, lekar . . . to je razžaljivo ime. Vsi ti so sleparji, goljufi in bedaki. Ne, ljubeznjivi grof, jaz nisem lekar. Jaz preziram zdravnike in zdravniško vedo v tem pogledu, kakor se sedaj to in drugo razvija v Italiji, in tudi v ostali Evropi. Zdravniki žive zato, da bi zdrave ljudi polagali v gomilo, a jaz, kadar hočem, pa celo umirajočega v jedni minuti ozdravim . . . Toda vidim, da mi ne verjamete, vi govorite sam pri sebi: nu, da! ti se, kakor vsi mazači, nad druge povišuješ. Ni li tako, moj prijatelj?“

„Res je molostljivi!“ rekel je sramežljivo Balzamo. „Vsaki iz njih tako govori“.

„Ponavljam vam, moj prijatelj, da jaz nisem noben zdravnik nisem nikogar zdravil in ne zdravim, ali da bi vas popolnoma prepričal, vas prosim obiščite me . . . Evo moje stanovanje“.

Tujec je pokazal z roko na neveliko poslopje, kraj trga, katero je, ne dotikajoč se drugih domov, stalo osamljeno sredi velikega vrta. Zunanjost te hiše bila je tudi nekako mračna in skrivnostna. Dome bil je jednak njegovemu lastniku ali prebivalcu.

„Jaz se skoraj z nikomur ne poznam, nikogar ne vsprejemam, dasi je mnogo prijateljev, ki bi se radi z menoj seznanili“, omenil je tujec. „Toda vas pa, kot predstavitelja imenitnega plemstva italijanskega in kot radoznalega mladeniča, povrh osamljenega v Mesinu, vsprejmem z veseljem“.

Balzamo se je poklonil, ali presunila ga je okolnost, da se je tujec pri besedah: „predstavitelja imenitnega plemstva“, tajnostno nasmehnil in mu čudno pogledal naravnost v oči. On ni mogel vedeti resnice . . . kaj mora on biti? . . . Nemara coprnik!

„Zjutraj, novi moj prijatelj, vas bodem pričakoval v svojem stanovanju, no, ne drugače, kakor zvečer. Jaz sem celi dan za opravki; pred solnčnim zahodom imam navado hoditi se sprehajat, a zvečer sem prost. Potrkajte na vrata petkrat zaporedoma s prstanom, in odprli vam bodo. Ako pa se zmotite in potrkajte enkrat manj, potem znate trkati celi večer — in nikdo vam ne odpre. Petkrat bode med nama dogovorjeno znamenje . . . Ne pozabite!“

„Vže dobro! rekel je Balzamo z vže novim spoštovanjem temu skrivnostnemu človeku.

„Nu sedaj pa, moj prijatelj, tecite kar le morete v svoje stanovanje — uprav tecite“. Tecite v pravem pomenu te besede. Letite kar vas morejo nesti noge. Med tem, ko se midva tu pomenjkujeva, odprl je vaš sosed vse sobe, tujec prišedši iz Piemonta, z najdenim ključem, vrata vaše sobe, ter skuša vlomiti v ono skrinjo, kjer imate shranjenih vaših trideset uncij zlata. Ako se zapoznite bodete okradeni in ostanete brez groša. Le kar urno! Ne izgubljajte časa! . . .“

Balzamo se niti ganil ni ter stal kakor pribit in gledal v obraz smejočega neznanca. Na kakoršen način je mogel ta človek vse to izvedeti.

„Čuditi se še utegnete“, omenil je na pol šaljivo neznanec, „ali sedaj ne tratite časa“.

Balzamo, takoj verujoč besedam tega nenavadnega človeka, tekel je domov in še bolj presenečen ko je, vletevši v sobo našel pred skrinjo neznanega človeka, ki je z nekakim železom lomil pokrov skrinje, kjer je bilo shranjeno njegovo premoženje. Balzamo je takoj poklical hišnega gospodarja družino in za tem pa so pozvali redarje. Zasačeni tat bil je takoj izročen sodniji. Reči in novci Balzamovi ostali so celi in mladenič je sedel popolnoma zmočen v naslanjaču pri oknu, iz katerega je videl prvokrat sprehajajočo postavo skrivnostnega človeka.

„Kdo mora to biti, ali čarovnik, ali hudič sam, ki se je preobrazil v nekakega Turka?“ prevdarjal je Balzamo z nekakim čudnim duševnim trepetom.

Zviti in lokavi korenjak, ki je vedno varal druge ter spretno igral vsako šalo z ljudmi — bil je zdajci sam presenečen in zmočen. Tu ni bilo sleparenje, tu je bila pristna čarovnija.

Do poznega večera rojilo je po Balzamovi glavi novo snitje in novi neznanec.

VI.

Zvečer druzega dne bil je Balzamo vže pri tujčevem domu, ter nestrpno in plaho trkal po vratih. Po petem udarcu so se vrata same odprla; Balzamo je stopil v temen mostovž, ozrl se okrog sebe in nikogar ne videč, zagledal je na vratih napis „zaprite“. Zapirajoč vrata, zazrl je tik zapaha motvoz, ki je bil potegnjen skozi razpočeno steno. Vrata so se odpirala iz notranje izbe, po Italijanskem običaju. Kraj mostovža prihajala je skozi poluodprta vrata svetloba. Balzamo se je podal tjakoj, in za temi durmi stala je pred njiju ozka dolga sobana na stebrih, z dovolj nizkim obokom. No, tu je mladenič nehote obstal in se nalahno prestrašil. Ta soba, razsvetljena medlo od ne ve se od kod prihajajoče brleče svetlobe, ni bila očividno last navadnega človeka, a brez dvojb — coprnika.

Balzamo je bil toliko olikan prečital toliko knjig in dišal govore pametnih ljudij, da je takoj vedel, kje da se nahaja. To je bila laboratorija, kakor je bilo soditi — alhimika ali zvezdoslovca preroka človeške usode „borilca s skrivnostno vedo“ — ponavljal je nehote besede slišane včeraj od tujca.

Sobana bila je napolnjena in natlačena gosto z vsemogočimi najnenavadnejši stvarni. Po mizah in omarah ležali so veliki kupi knjig. Vse kar se je tu nahajalo — ležalo je vse navskriž. Steklenice vsakoršnih velikostij, od najmanjših do aršin visokih vrčev, z raznobojnimi tekočinami, od črne do svetlorudeče in žolte; celi kupi trav, celi svežni suhih listov po stenah in po mizah; steklene cevi raznih velikostij videle so se povsod, spajaje med seboj vrče. Sredi vsega pa je stalo obširno ognjišče z razno posodo za kuhanje. Na stropu so visele kože raznovrstnih zverin; v kotu se je črnil celi zvežen čudnih na motvoz nanizanih listov. Ogledavši si pazljiveje šinil je po Balzamovem hrbtu neprijeten mraz. Na motvozu bili so nanizani netopirji. Ako bi se bila sredi te coprske kladovnice s hudičevo šaro prikazala naenkrat strašna, razcapana in siva čarovnica — Balzamo bi se vže ne čudil.

Vkljub neprijetnemu presenečenju, navdajala je mladeniča vender tudi zadovoljnost. Ta novi znanec bil je v resnici to, kar je mislil o njem Balzamo. On ni sleparski zdravnik, morilec naroda — on je resnično nekak čarovnik. Za mladeniča, nevedočega kam se deti, česa se lotiti in poprijeti bila je torej ta snitev s podobno osebo zopet uspeh, nagrada boginje sreče.

„Tudi vi ste se ustrašili . . . Sramotno!“ vzdramil ga je iz otrpnenja znani glas hišnega gospodarja.

On je prijel gosta za roko ter ga peljal v drugo manjšo, no tem čistejšo in svetlejšo izbo, kjer je stala samo jedna hrastova miza in dva visoka dobova naslonjača. Na mizi je gorel svečnik s tremi svečami in bronova podoba tega svečnika ni ugajala mladeniču; podoba je predstavljala nekakega začaranega gmona, zgrbančenega in krivonogega, z brado do kolen — ter držala svečnik.

Gospodar je posadil gosta in pričel se je razgovor, trajajoč skoraj do polnoči. Balzamo skoraj nič ni govoril, a samo poslušal in poslušal s trepetom, z zatajeno pozornostjo vsako besedo.

„Veste-li vi iz česa se prideluje kruh?“ vprašal ga je naposled gospodar.

„Da . . . Iz moke“.

„A, moka?“

„Iz zrn, rastočih iz zemlje“.

„Od kod se jemljo te zrna?“

„One rastejo“.

„Na kakoršen način daje zemlja, prejevša zrno, rast in sadež?“

„Ne vem . . . No, to nikdo ne ve: to je skrivnost narave“.

„Toda vsekakor pa ljudje izkoriščajo to tajnost: sejejo, žanjejo, prigotovljajo moko, a iz nje kruh, od katerega vsi žive?“

„Da“.

„In pridelovanje kruha spada k najnavadnejšim prikaznim?“

„Da, konečno . . .“

„Na kakoršen način se prideluje vino in iz česa?

„Iz grozdja“.

„Na kakoršen način rodi vinska trta sadež, iz katerega se prideluje pijača, imajoča svojstvo razveseliti ljudi, a pri nezmernem vživanju jih storiti nesrečne? Od kod se jemlje to opojno svojstvo te pijače?“

„Ne vem“.

„Povejte mi, iz česa sestaja človeško bogastvo, in pri tem, z večinoma — podzemeljska sreča?“

Balzamo ni razumel tega vprašanja.

„Kaj je kumir ljudij, čemu se oni uklanjajo, česar želi vsakdo tim več ko mogoče imeti v svojih omarah in skrinjah?“

„Denarja . . .“ rekel je nasmihljajoč se Balzamo.

„Iz česa se delajo rumenjaki?“

„Iz zlata“.

„Iz zlata. A iz česa se dela zlato?“

„Ono se koplje. Zlato proizvaja zemlja; človek se samo poslužuje tega plena“. (Dalje sledi).

Novice.

— **Osebne vesti.** Domobranski podpolkovnik v Gradcu gosp. Ivan Lavrič je imenovan zapovednikom ljubljanskega bataljona na mesto podpolkovnika Jos. Taschá, ki je imenovan polkovnikom v Mladi Boleslavi. Pri okrajnem gozdarskem nadzorstvu v Celju je imenovan gosp. Edvard Sernec iz Maribora gozdnim pristavom, gosp. Oskar Majcenović iz Logatca pa gozdnim pomočnikom.

— **Cerkvene vesti.** Umeščen je bil 27. aprila na župnijo Št. Jurij pod Kumom čast. gospod Franc Avsec, doslej župnik v Brusnicah, in 28. aprila čast. gosp. Martin Nemanič, kaplan v Čatežu ob Savi, na župnijo Brusnice.

— **Šolske vesti.** V izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljani je naučno ministrstvo na mesto v Celovec premeščenega učitelja Ivana Bende imenovalo učitelja na ljubljanskem učiteljišču gosp Vaclava Srpa. — Začasnim okr. šolskim ravnateljem v tržaški okolici je imenovan gosp. Ivan Neckerman, učitelj na Proseku. — Nadučitelja gg. Valentin Pin v Knežaku in Karol Česnik v Predovljah sta menjala svoji službi.

— **Podpore gasilnim društvom.** Meseca aprila je deželni odbor kranjski razdelil podpore iz stražno gasilnega zaklada. Podpore so dobila vsa društva, ki so zanja prosila. Razdelilo se je vsega skupaj 20.420 K.

— **Slovensko umetniško društvo v Ljubljani** priredi še letos na jesen prvo slovensko umetniško razstavo. Že doslej se je oglasilo nad 20 umetnikov.

— **„Narodni dom“ v Ljubljani.** Koncem junija prirede vsa v „Narodnem domu“ nastanjena društva v korist „Narodnega doma“ veliko veselico.

— **Janeschevo tovarno za usnje v Ljubljani** je kupil tovarnar in trgovec gosp. Karol Pollak.

— **Za streljanje proti toči** je poljedelsko ministrstvo nakazalo deželnemu odboru kranjskemu podpore 2000 K.

— **Shod o streljanju proti toči,** ki se je vršil v nedeljo v Krškem, se je prav dobro obnesel. Udeležencev je bilo nad 1500. Predsedoval je krški župan dr. Romih.

— **Novi moravški župan.** Po dolgih bojih je bil končno nadučitelj gosp. Toman potrjen kot župan v Moravčah in je storil dotično obljubo.

— **Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev** bo imela letos svojo glavno skupščino dne 8. in 9. velikega srpana v Mariboru. Predavanja in predlogi za glavno skupščino se morajo prijaviti do 15. rožnika t. l. glavnemu vodstvu v Ljubljani.

— **Pogozdovanje Krasa v vojvodini Kranjski.** O pogozditvi Kranjskega Krasa prejeli smo sledeče poročilo: Dne 21. sušca t. l. pričela je pogozdovalna komisija na 9. krajih svoje delovanje. Ti kraji leže v političnem okraju Postojnskem in sicer v davčnih občinah Senožeče, Gabrče, Britof, Famlje, Trnje, Palčje, Parje, Rodohova vas, Nerin, Postojna, Kal, Sevce, Slavina, Stara sušica, Trnovo, Vrhpolje in Vipava in obsegajo 183 *ha* popolnoma opustošenega kraškega sveta ter 138 *ha* že obstoječih nasadb iz prejšnih let, katere so vsled poškodb provzročenih po mrčesih in suše popravila potrebne. Skupno se bode za to delo potrebovalo $2^1/_2$ milijonov raznovrstnih gozdnih sadik. Pogozdovalna dela izvršujejo se pod nadzorstvom gospoda c. kr. gozdnega nadsvetnika in deželnogozdnega nadzornika W. Goll-a. Nadzorstvo posameznih delavnih krajev izročeno je c kr. gozdarjem in čuvajem kraških nasadov. Število delavcev obstoji iz povprečno 1800 oseb iz sosednih vasi, ter je na vsakem delavnem kraju 150 do 250 moških, ženskih, mladenčev in deklet pri delu. Dnina delavcev znaša od 60 h do 2 K. — Vsled neugodnih vremenskih razmer so se v letošnji spomladi pogozdovalna dela zelo zavlekla. Navzlic teh zaprek se je nadejati, da bodo nameravana dela do 15. maja t. l. končana. Po dovršenem letošnjem pogozdovanju bode na Kranjskem Krasu vsega skup 1590 *ha* opostošenega sveta pogozdenega in umnemu gozdnemu gospodarstvu izročenega. Korist in gospodarski napredek, ki se kaže v 15 do 25 let starih nasadah priznavajo že sedaj kraški prebivalci, ker pri čiščenju istih dobivajo mnogo lesa. V nekaterih krajih, posebno pa ob južni železniči so nasadbe že tako odrastle, da so vsled tistih zametje zdatno oslabeli. Vsakoletni napredek in ugodni nasledki pogozdovanja Krasa na Kranjskem jamčijo temu težkemu narodno-gospodarskemu delu najboljše uspehe tudi za bodoča leta.

— **Izseljevanje v Ameriko.** Meseca aprila je samo z ljubljanskih kolodvorov odpotovalo 153 oseb v Ameriko. Zaradi nameravanega izseljenja pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti je bilo aretovanih 13 fantov.

— **Značilna izjava.** Zastopniki občin Cvetkovci in Oslušovci so obelodanili izjavo, da so šli z znano deputacijo le radi uravnave Pesnice v Gradec, in da bi se deputaciji gotovo ne bili pridružili, ako bi vedeli, da se bo njihova navzočnost v Gradcu izkoriščala proti slovenskim poslancem.

— **Uradovanje v slovenskih občinah na Spodnjem Štajerskem** je še večinoma nemško. Vsled tega pozivljejo štajerski slovenski listi vse občine, naj uradujejo izključno slovenski in tako pospešijo izvršitev načela: Proč od Gradca.

— **Revizija trace** za zgradbo normalnotirne lokalne železnice od Št. Jurja (Grobelno) čez Slatino-Rogatec do štajersko-hrvatske meje odredila se je v smislu odloka c. kr. namestništva tako, da se je pričela v sredo, dne 25. m. m. dopoludne na južnoželezniški postaji na Grobelnem in nadaljuje omenjenega dne do deželne meje. Protokolarično postopanje se je tega dne na Slatini pričelo, dne 26. aprila pa v Rogatcu končalo. Izpeljava rečene tracne revizije izročila se je c. kr. namestniškemu svetovalcu Henriku pl. Hammer-Purgstallu s pripomočjo c. kr. stavbenega svetovalca Friderika Pernischa.

— **Konsumno društvo v Šoštanju** je prostovoljno likvidiralo.

— **Nemški Schulverein** je lani bogato sipal Judeževe groše na Koroškem. Razdelil je in to največ v slovenskem delu dežele 14.879 K.

— **Istrski deželni zbor.** Laški poslanci so izdali protest, ker istrski deželni zbor letos ni bil sklican. Pravijo,

da je bila dežela s tem v moralnem in materijelnem oziru oškodovana.

— **V goriškem deželnem zboru,** kjer imajo jako malo in to največ brezpomembnih sej, je dr. Tuma vlado interpeliral zaradi razmer na goriški gimnaziji, kjer nemški profesorji kruto zatirajo slovensko mladino.

— **Goriška ljudska posojilnica** je imela dne 29. aprila v Gorici svoj občni zbor. Priprave za ta občni zbor so bile velikanske. Tako narodno, napredna kakor stranka dr. Gregorčiča sta napeli vse sile, da bi zmagali in da bi dobili posojilnico. Zmagala je z veliko večino narodno-napredna stranka.

— **Reški tržni običaji.** Reška trgovska borza je izdala v nemškem jeziku od reške trgovske in obrtniške zbornice sestavljene „reške tržne običaje" (Fiumauer Platz-Usancen), kateri so bili do sedaj samo v laškem jeziku objavljeni. Dobe se pri tajništvu reške trgovske borze, ako se vpošlje 1 K in poštnina.

— † **Major Matevž Kert.** Po dolgi bolezni je umrl v Ljubljani dne 29 m. m. vpokojeni major Matevž Kert v starosti 58 let. Pokojnik je bil rodom iz Krope in vrl slovenski rodoljub.

— **Slovanski dnevnik na Dunaju.** Mladočeški poslanci se pogajajo z izdajateljem tržaškega lista „La Pensée Slave", da bi se ta preselil na Dunaj in postal dnevnik.

— **Napaden učitelj.** V Zagradcu pri Žužemberku so kmetski fantje v gostilni napadli učitelja gosp. Ivana Perkota, ter ga pretepli. Na cesti so ga drugič napadli, mu izvili roko in ga trikrat z nožem zabodli.

— **Frančič na varnem?** Franc Frančič iz Rateža, ki je na sumu, da je umoril svojo ženo, in je pobegnil iz novomeškega preiskovalnega zapora, je pisal iz Hamburga, da se je odpeljal v Ameriko.

— **Nesreča pri streljanju.** Na velikonočni ponedeljek je v Javoršici na Štajerskem streljal iz Köflacha došli rudar Matija Kordin. Pištola se je razletela, in ga tako ranila, da je umrl.

— **Sleparka.** V Ljubljani je neka delavka iz tobačne tovarne pri trgovcu Peršetu na ime neke šivilje vzela več blaga in ga spravila v denar. Sleparka, ki je že več tacih goljufij izvršila, je že pod ključem

— **Nepoštenost.** Zasebnica Marija Lap v Ljubljani je našla na cesti 56 K, katere je zapravila, vsled česar so jo izročili sodišču

— **Roparji na Pilštajnu.** Te dni so prišli s Hrvatskega neznani tolovaji v Pilštajnu, kjer so vlomili v več hiš in nekje tudi mnogo blaga pokradli.

— **Cerkveni rop** V ljubljanski šentpeterski cerkvi se je vtihotapil neki postopač v zakristijo in iz pušice ukradel 8 kron.

— **Detomor.** V Gorici je neka služkinja vrgla svoje novorojeno dete v stranišče, ko ga je bila prej razrezala. Morilko so že zaprli.

— **Nezgoda.** Dne 2. maja je na postaji Feldkirchen na Koroškem trčil romarski vlak s tovornim, 8 potnikov je bilo neznatno poškodovanih, jeden pa tako, da ni mogel nadaljevati potovanja.

— **Sin ranil mater.** V soboto 21. aprila se je v Borovljah igral 10letni fant puškarja Zotmana z nabito pištolo, ki se mu je sprožila. Kroglja je zadela njegovo mater.

— **Zgorel je** 44letni Simon Sušnik iz Nomenja. Vrgla ga je božjast tako, da je padel na svetilko, vsled česar se mu je vnela obleka.

— **Obesil se je** Dne 26. m. m. v času od 10.—11. ure dopoldan se je obesil v vasi Predtrg na Gorenjskem iz Radovljice posestnik Franc Vovk, po domače Rjavec in sicer v sobi lastne hiše Vzrok samomoru je sledeč: Franc Vovk in Franc Zupanc, po domače Cajhen sta se dolgo pravdala zaradi nekih gozdov. Pravda se je izvršila na škodo Rjavca kateremu je Cajhen provzročil s tem 3000 gld škode. Rjavec je bil vsled tega ves obupan, kajti 3000 gld. za kmeta v teh časih niso majhni denarji. Od samega premišljevanja se je revežu zmešalo, da si je naposled vzel življenje. Cajhen ima potemtakem na vesti več kot eno nesrečo. To mu ne bode v blagoslov.

— **Požar.** V Vrhpolju pri Št. Jerneju so 21. m. m. štirim posestnikom zgorela vsa poslopja. Škode je 4800 kron. — V Gorici je nastal v leseni shrambi za bombaž, ki je bila last gosp. Josipa Vidmarja v Lokavcu ogenj, ki je provzročil 50.000 gld škode

---

— **Delavci zasuti.** Pretečene dni se je vsled deževanja odkinil kos brega na Monte Sangenaru blizo Neapola in z seboj odnesel del zida letovišča nekega Achille Delgaudio. Zemlja in kamenje je padlo na streho tovarne za izdelovanje umetnega premoga. Težina tega materijala je podrla streho, in vse skupaj je padlo v spodnje prostore, kjer so delavci izvrševali svoj posel in jih je 8 zasulo. Od teh so izvlekli dva mrtva in grozno razkosana, med tem ko jih je pet dobilo razna poškodovanja. Ker pa niso mogli rešiti osmega, so začeli izvažati nakopičen materijal v nadeji, da ga še živega dobijo.

— **Za svojo čast** Jurja Billet, šivilja v Parizu, dekle kakih 16 let primerne postave, je kaj rada zahajala na ples. Ondi se je spoznala z nekim zloglasnim človekom Karlom Mauricem, s katerim je prav rada plesala. Temu se je dekle nekam dopadlo in je sklenil si jo pridobiti. Deklica ni pa nikakor marala ž njim v kake druge odnošaje razun plesa in ga je vsakokrat ko ji je stavljal ponudbe in delal nesramna vprašanja odločno zavrnila.

— **Delavski nemiri v Ameriki.** Kakor poročajo iz Novega Jorka, je prišlo med delavci na nasipih in jezovih reke Croton, od koder dobiva Novi Jork pitno vodo, do nemirov, ker jim podjetnik ni hotel dovoliti zahtevane mezde za gradnjo rezervoirov. 800 delavcev Italijanov je odložilo delo. Delavci so se utaborili na nekem hribu pred Crotonom ter se oborožili. Po noči med ponedeljkom in torkom so baje ubili nekega američanskega podčastnika. Delavci prete, da razstrelijo jezove, s čemur bi se vzelo Novemu Jorku pitno vodo. V Croton so poslali mnogo vojaštva.

— **Ameriške države** zahtevajo v poravnavo škode, ki so jo provzročili vojaki o času vojne z Španisko, odškodnino in sicer: Alabama 13 345, Deleware 625. Florida 3169, Georgia 11.140, Illinois 51, Indiana 29, Kentuky 195, Minnesota 45, New Jersey 160, Novi Jork 107, Pennsylvania 56 371, Texas 1091, Virginia 14.555 in še nekatere druge države, tako, da znašajo vse zahteve 132.006 dolarjev.

— **Romarske razglednice.** „Mednarodna družba za razglednice" je poskrbela za romarje, ki v nebrojnih masah hité v Rim, razglednice. Na istih vidimo Kristusa, kako izroča ključe sv. Petru, dalje vatikansko cerkev, in oni hip, ko je papež, potrkavši na sveta vrata, otvoril sv. leto. Razglednice nosijo originalno zaznamko rimskega osrednjega romarskega komiteja v Rimu v zeleni barvi. Razglednice dobiš torej povsodi, ob vsaki priliki, in tako tudi za romarje niso smele izostati. Družba napravi gotovo lep dobiček.

— **Svojo taščo umoril.** Dne 24. in 25 m. m. se je začela na Dunaju obravnava proti bivšemu trgovcu Antonu Schlaptu. Živel je pred petimi leti v prav dobrih razmerah. Nakrat pa je postal ljubosumen ter dolžil svojo ženo nezvestobe. Popival je vse dni in zanemaril trgovino tako, da je zapravil vse. Leto pozneje se je žena ločila od njega. Lani je žena umrla Schlapt pa je dolžil vedno svojo taščo, da je kriva vse njegove nesreče. Zato jo je tako pretepel, da je bil več dni zaprt. Dne 21. junija minolega leta pa jo je začel daviti ter ji je zabodel nož v trebuh. Žena je umrla.

— **Največja oklopnjača na svetu.** V luki Southampona na Angležkem zdaj dokončavajo in naoružajo velikansko oklopnico „Asahy“, naročeno od japonske vlade. Oklopnica bode največji in najmogočnejši vojni brod sveta. Meri v dolgosti 180 metrov, mogoča je nesti 15.200 tonov blaga. Glavni oklop je debel 22·5 cnt. in je iz najboljšega jekla. poleg tega pa ima še eden 15 cnt. debel oklop v dolgosti 76 metrov in sicer v onih krajih, kateri so več izpostavljeni napadom. Na krovu bode imela 58 kanonov, od katerih so 4 komadi po 12 palcev diametra Vozila bode z hitrostjo 20 morskih milj na uro. Koliko bode stala, to pa ne povejo.

— **60.000 K, 15.000 K in 12.000** so glavni dobitki od „Invalidendank“ loterije, kateri bodo po odbitku 20 % v gotovini izplačani. Mi opozarjamo naše bralce, da bo I. srečkanje nepreklicno dne 19. maja 1900.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 3. maja 1900. Pšenica K 8.60 h, rž K 7.60 h, ječmen K 7.— h, oves K 6.— h, ajda K 9.— h, proso K 7.— h, turšica K 7 20 h leča K 12 — h, grah K —.— h, fižol K 12.— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

9

Loterijske srečke

V Brnu dne 2. maja t. l.: 65, 86, 88, 42, 40.
Na Dunaji dne 28. aprila t. l.: 6, 29, 83, 75, 57.
V Gradci dne 28. aprila t. l.: 76, 36, 66, 17, 5.

Kuverte s firmo
priporoča
J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo

gld.	2·80	iz dobre	pristne ovčje volne
»	3·10	» »	
»	4·80	» »	
»	7·50	» fine	
»	8·70	» »	
»	10·50	» finejše	
»	12·40	» angleške	
»	13·95	» grebenčeste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje; loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnike in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri kupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka katerega rabata. (13)

Samo **1 krono** za **3** srečkanje.

Predzadnji teden.

Glavni dobitek

60.000 K, 15.000 K in 12.000 K.

v gotovini z 20% odbitka.

„Invalidendank“ srečke à 1 krono.

I. srečkanje: 19. maja 1900.
II. srečkanje: 7. julija 1900.
III. srečkanje: 10. novembra 1900.

Priporoča **J. C. Mayer,** menjalnica v Ljubljani.

Vizitnice in kuverte s firmo priporoča J. Blaznikova tiskarna v Ljubljani.

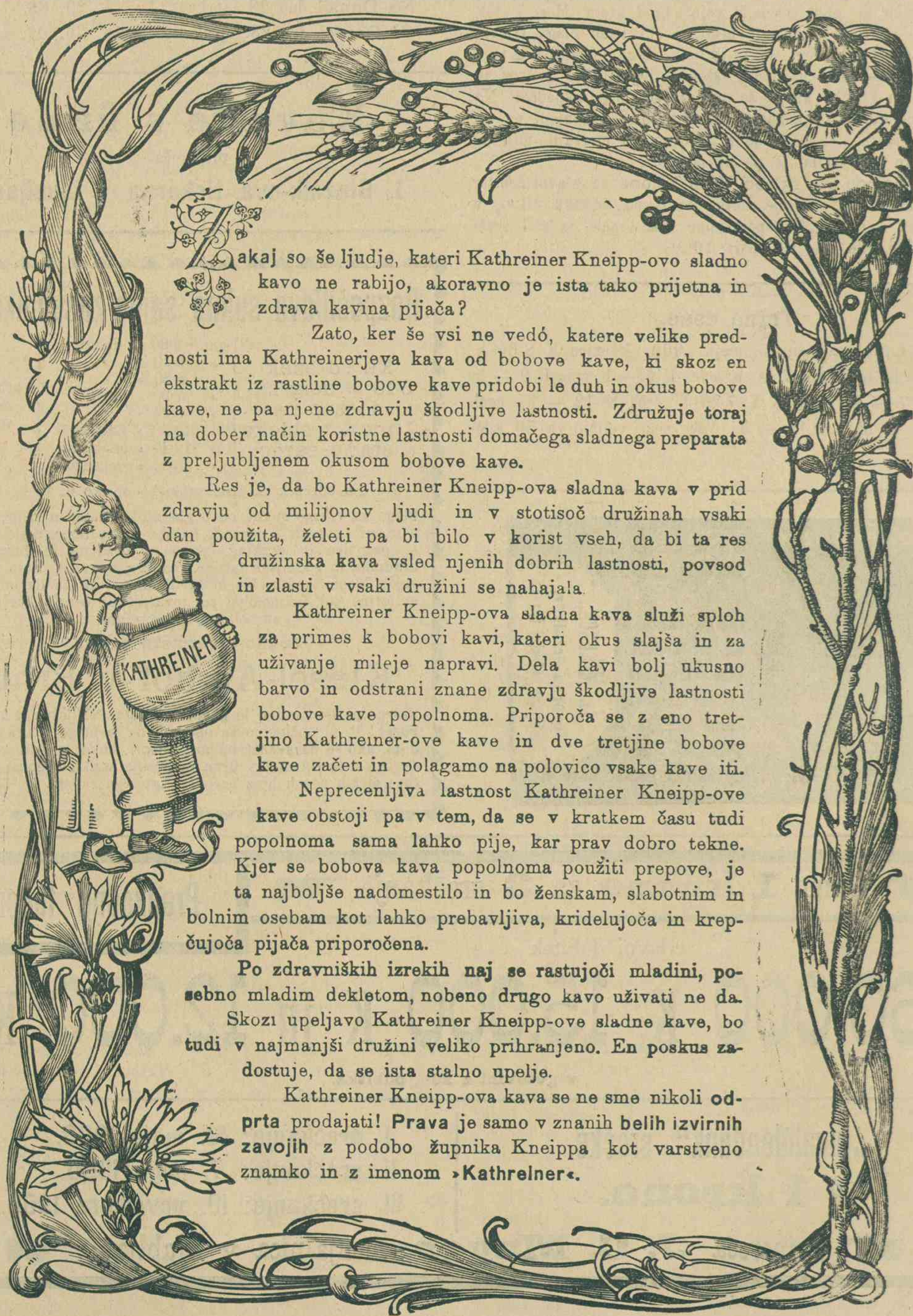

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedó, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenem okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeti pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, kateri okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začeti in polagamo na polovico vsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljše nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, kridelujoča in krepčujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da.

Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvirnih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.